

**NECESITATEA REALIZĂRII UNEI
METODOLOGII PRIVIND
ELABORAREA UNITARĂ A ACTELOR
NORMATIVE, CA FUNDAMENT
PENTRU UN SISTEM LEGISLATIV DE
CALITATE ȘI STABIL**

Sorin POPESCU – Președinte al Secției de Evidență Oficială a Legislației și Documentare, Consiliul Legislativ
Cătălin CIORA – consilier, șef de sector, Consiliul Legislativ

***Abstract:** The accomplishment of a methodology regarding the unitary elaboration of the normative documents wants to improve the quality of the normative documents and of their way of unitary redaction, providing thus a qualitative and stable legislative system. This should be conceived as a practical guide, a tool that could be used by all the participants to the redaction of the projects of normative documents and it will serve then as an inspirational source for the redaction of any other document of the institutions of the public administration. It was the same for other states, especially for the francophone ones, between which we only mention France and Belgium.*

***Key words:** method, methodology, law, legislative technique, Legislative Council, legislation*

1. Introducere

1.1. Delimitări terminologice

Cuvântului *metodă* provine din grecescul „*methodos*” (odos = cale, drum; metha = spre, către). Astfel, putem spune că **metoda** reprezintă „un drum spre”, „o cale de urmat” în vederea atingerii unui scop determinat sau mod de urmărire, de căutare, de cercetare și descoperire a adevărului; **drum** care conduce la cunoașterea realității și la transformarea acesteia pe baza cunoașterii. Preocuparea pentru perfecționarea metodei a dus la apariția științei despre metodă – metodologia.

**THE NECESSITY TO ACCOMPLISH A
METHODOLOGY REGARDING THE
UNITARY ELABORATION OF
NORMATIVE DOCUMENTS AS A BASIS
FOR A QUALITATIVE AND STABLE
LEGISLATIVE SYSTEM**

Sorin POPESCU– President of the Section of Official Record of Legislation and Documentation, Legislative Council
Cătălin CIORA – counsellor, leader of sector, Legislative Council

***Abstract:** The accomplishment of a methodology regarding the unitary elaboration of the normative documents wants to improve the quality of the normative documents and of their way of unitary redaction, providing thus a qualitative and stable legislative system. This should be conceived as a practical guide, a tool that could be used by all the participants to the redaction of the projects of normative documents and it will serve then as an inspirational source for the redaction of any other document of the institutions of the public administration. It was the same for other states, especially for the francophone ones, between which we only mention France and Belgium.*

***Key words:** method, methodology, law, legislative technique, Legislative Council, legislation*

1. Introduction

1.1. Terminological Delimitations

The word *method* comes from the Greek „*methodos*” (odos = **way, road**; metha = towards). Thus, we may say that **method** represents „a **road** towards”, „a **way** to follow” in order to reach a determined purpose or a way of following, searching, researching and discovering the truth; **a road** that leads to knowing the reality and transforming it basing on knowledge. The concern for improving the method has led to the appearance of a science about the method– methodology.

Metodologia a fost definită drept „sistemul celor mai generale principii de investigație, deduse din sistemul celor mai generale legi obiective”¹. O metodă, în sensul adevărat al cuvântului, trebuie să fie determinată de însuși obiectul cercetării științifice, să corespundă legilor acestuia. Între diversele trepte metodologice – generală, particulară, individuală – se stabilesc raporturi complexe, în cadrul cărora se pot distinge aspecte caracteristice legăturii dintre general și particular, dintre parte și întreg, dintre proces și moment etc.

Conform opiniei profesorilor Radu Motica și Gheorghe Mihai, constituirea metodologiei juridice este legată de metodologia generală, ca știință despre metode, având statutul de metodologie a unei științe particulare, știința juridică. În acest sens, „*metodologia privește principiile care orientează cunoașterea științifică, operațiile, procedeele, tehnicile acestei cunoașteri. Prin consecință, metodologia juridică se referă la principiile cunoașterii științifice a fenomenului social al dreptului, la operațiile, procedeele, tehnicile acestei cunoașteri*”².

O bună cunoaștere, explicare și interpretare a fenomenului juridic reclamă o metodologie corespunzătoare în baza căreia să se realizeze o înțelegere științifică a mecanismului acțiunii sociale a dreptului, a funcțiilor lui, a esenței conținutului și formei sale, a legăturilor sale multiple cu societatea.

Preocupări de definire a metodologiei juridice și de analiză a metodelor cercetării științifice a dreptului sunt prezente în literatura juridică. Așa cum s-a reținut într-un număr de lucrări³, metodologia juridică poate să apară ca o știință despre știința dreptului, care dezvăluie aspecte din cele mai importante și pasionante, cum ar fi: modul cum lucrează omul de știință, regulile științei dreptului, caracterul său.

Unul dintre juriștii de seamă ai secolului trecut, Mircea Manolescu, a definit metodologia juridică drept „*acea disciplină care se preocupă de problemele logice, de problemele aflării adevărului în știința dreptului*”⁴. Tot el arăta că „*este nevoie să facem distincția dintre logica*

The methodology was defined as “the system of the most general investigation principles deduced from the system of the most general objective laws”¹⁶. A real method must be determined by the actual object of the scientific research and must correspond to its laws. Between different methodological steps– the general one, the particular one, the individual one – we establish complex reports in frame of which we may distinguish some aspects specific to the connection between general and particular, between the part and the whole, between process and moment etc.

According to the professors Radu Motica and Gheorghe Mihai’s opinion, the constituting of the juridical methodology is related to the general methodology, as a science about methods, considering the methodology status of a particular science, the juridical science. In this sense, “*methodology regards the principles that direct the scientific knowledge, the operations, the proceedings, the techniques of this knowledge*”¹⁷.

A good knowledge, explanation and interpretation of the juridical phenomenon reclaims a corresponding methodology basing on which we could accomplish a scientific understanding of the mechanism of the law social action, functions, essence of its content and shape, of its multiple connections to the society.

Concerns of defining the juridical and analysing methodology of the law scientific research are present in the juridical literature. As it was kept in a number of works¹⁸, the juridical methodology may appear as a science about the law science that reveals the most important and passionate aspects, such as: the way the scientist works, the rules of the law science, its feature.

One of the important jurists of the last century, Mircea Manolescu, defined juridical methodology as „*the subject treating logical problems, problems of knowing the truth in law science*”¹⁹. He also shows that “*we need to distinguish between the juridical logistics and the judicial one because there are certain people who are confused regarding the terminology of “juridical” opposite the one of “judicial”, even*

juridică și logica judiciară, fiindcă mai sunt unii care manifestă o nedumerire, pentru terminologia de «juridic» opus cu «judiciar», deși fiecare înțelege că «juridic» este în legătură cu dreptul, iar «judiciar» este în legătură cu litigiul. Pe baza aceleiași distincții, se vorbește de logica juridică și de logica judiciară⁵.

De asemenea, prof. univ. dr. Nicolae Popa arată că „metodologia juridică reprezintă un sistem al acelor factori de relativă invarianță într-un număr suficient de mare de metode, factori ce au ca obiect raporturile, legăturile, relațiile ce se stabilesc între diferite metode în procesul cunoașterii fenomenului juridic”⁶. Factorii de relativă invarianță într-un număr suficient de mare de metode sunt, în acest caz, principiile, normele sau criteriile metodologice, ele formând conținutul metodologiei juridice.

1.2. Statul de drept și arta de a legifera

Un stat de drept se consolidează și este respectat, în bună măsură, în funcție de justetea, claritatea și fermitatea legilor sale, precum și de durabilitatea lor. Dacă în privința clarității și fermității legilor, aprecierile pot fi subiective, în ceea ce privește durabilitatea lor (a doua componentă a aprecierii legislației dintr-un stat de drept), aceasta poate fi obiectiv comensurată.

Fără a contesta sub nici o formă posibilitatea și utilitatea modificării actelor normative, atunci când noile realități social-politice și economice o cer, trebuie subliniat însă că spiritul de prudență în adoptarea unor astfel de intervenții legislative impune ca acestea să fie mai puțin numeroase, astfel încât norma de drept să fie cât mai constantă și pe cale de consecință mai bine cunoscută de cetățeni, fiind și mai ușor de aplicat în practică.

Dacă justetea unei legi, respectiv modul în care norma juridică răspunde la comanda socială, implică, cu precădere, factorul subiectiv, de oportunitate, soluția politică, celelalte atribute ale unei legi bune, claritatea și fermitatea sunt obținute prin respectarea unor reguli stricte și precise, de *tehnică legislativă*.

În doctrină s-a afirmat că „a legifera este o știință, este în același timp o artă, dar este totodată și o tehnică”⁷. Sau, după cum spunea,

if everybody understands that “juridical” is related to the law and “judicial” is related to the litigation. Basing on the same distinction, we may speak about juridical logistics and judicial one²⁰.

Also, professor Nicolae Popa, PhD, shows that “the juridical methodology represents a system of those factors of relative invariance in a big enough number of methods, factors that have as an object the reports, the connections, the relations established between different methods in the process of knowing the juridical phenomenon”²¹. The factors of relative invariance in a big enough number of methods are in this case, the methodological criteria, principles of norms because they compose the content of the juridical methodology.

1.2. Legal State and the Art of Legislating

A legal state is reinforced and respected in a great extent depending on the righteousness, clarity and firmness of its laws and also on their sustainability. If regarding the clarity and the firmness of the laws, the appreciations may be subjective, regarding their sustainability (the second component of appreciating the legislation in a legal state), it may be objectively commensurate.

Without contesting the possibility and the utility of changing the normative documents, when the new social-political and economical realities require it, we must emphasize the fact that the spirit of prudence in adopting certain legislative interventions imposes that they should be less numerous, so that the law norm would be as constant as possible and, as a consequence, better known by the citizens, being easier to apply in practice.

If the righteousness of a law, respectively the way the juridical norm responds to the social order, implies especially the subjective opportunity factor, the political situation, the other attributes of a good law, the clarity and the firmness are obtained by respecting certain strict and exact rules of *legislative technique*.

In the doctrine it was stated that „legislating is a science, at the same time, it is an art, but it is also a technique”²². Or, as a known

recent, un cunoscut specialist în tehnica legislativă din Uniunea Europeană „*elaborarea legilor nu este numai o artă, ci este, în egală măsură, o știință sau mai exact o tehnică și, în plus, o tehnică dificilă. Frecvența criticilor în acest domeniu demonstrează această dificultate. Aceste critici, care există în toate țările, se fac atât asupra cantității, cât și asupra calității legislației*”⁸.

Tehnica legislativă are ca sarcină găsirea mijloacelor optime pentru a transpune în acte normative voința de stat căreia conducerea politica vrea să-i dea forță juridică.

1.3. Apariția unui organism de tehnică legislativă

Termenul consacrat în legislația internă este cel de tehnică legislativă. Astfel, potrivit reglementării cadru în materie, Legea nr. 24/2000, tehnica legislativă „asigură sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Normele de tehnică legislativă definesc părțile constitutive ale actului normativ, structura, forma și modul de sistematizare a conținutului acestuia, procedeele tehnice privind modificarea, completarea, abrogarea, publicarea și republicarea actelor normative, precum și limbajul și stilul actului normativ”.

În țara noastră, bazele acestei științe s-au pus la începutul secolului al XX-lea, o dată cu înființarea Consiliului Legislativ, în 1925.

Consiliul Legislativ reprezintă una dintre principalele instituții democratice ale țării, fiind, conform prevederilor art. 79 alin. (1) din Constituție, **organ consultativ de specialitate al Parlamentului**, cu autonomie organizatorică și funcțională, care prin activitatea sa constituie un filtru de calitate în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative. Consiliul Legislativ trebuie să analizeze, în faza de concepție, anterior adoptării, concordanța proiectelor de acte normative și a normelor juridice prevăzute în acestea cu principiile Constituției și cele ale statului de drept.

Scopul principal al Consiliului Legislativ constă în avizarea proiectelor de acte

specialist in legislative technique in the European Union was recently saying „*elaborating the laws is not only an art, but it is equally a science or more specifically a technique and, in addition a difficult technique. The frequency of the critiques in this field proves this difficulty. These critiques that exist in all the countries are made both on the quantity and on the quality of the legislation*”²³.

The legislative technique has to find the optimal means in order to transpose in normative documents the state will to which the political leadership wants to offer juridical force.

1.3. The Appearance of an Organism of Legislative Technique

The term consecrated in the intern legislation is the one of legislative technique. Thus, according to the frame regulation in matter, Law no. 24/2000, the legislative technique „provides the systematization, the unification and the coordination of the legislation, and also the content and the juridical form adequate for every normative document. The norms of legislative technique define the constitutive parts of the normative document, the structure, the form and the way of systematising its content, the technical proceedings regarding the changing, the completion, the abrogation, and the republishing of the normative documents, and also the language and the style of the normative document”.

In our country, the bases of this science were settled at the beginning of the 20th century, at the same time with the establishment of the Legislative Council, in 1925.

The Legislative Council represents one of the main democratic institutions of the country, being, according to the stipulations of art. 79, paragraph (1) of the Constitution, a **consultative organ of specialty of the Parliament**, with an organizational and functional autonomy, that by its activity consists a qualitative filter in the process of elaborating the projects of normative documents. The Legislative Council must analyse, in the conception phase, before the adoption, the concordance of the projects of normative documents and of the juridical norms stipulated

normative în vederea sistematizării, unificării și coordonării întregii legislații; el ține, totodată, evidența oficială a legislației României.

În activitatea sa, Consiliul Legislativ analizează reglementările propuse atât din punct de vedere al legalității soluțiilor preconizate, cât și al tehnicii legislative, iar, potrivit art. 2 alin. (2) din Legea nr. 73/1993, republicată, instituția prezintă în fiecare an Parlamentului un raport asupra activității desfășurate.

2. Necesitatea realizării unei metodologii pentru elaborarea actelor normative

2.1. Cunoașterea și redactarea actelor normative

Desfășurarea vieții într-o societate este guvernată de o multitudine de reguli impuse de voința majorității membrilor societății care asigură un climat de siguranță socială, în cadrul participării la circuitul juridic. Tocmai această voință generală constituie esența dreptului, fiind oficializată, transpusă în legi și norme de conduită, devenind voință juridică și apărată pe cale statală.

Deci, ceea ce deosebește dreptul, ca sistem normativ, de celelalte sisteme sociale normative, este tocmai această calitate juridică a voinței sociale. Dar dreptul nu poate rămâne în starea de voință, preceptele sale găsindu-și concretizarea în ansamblul legilor care dau expresie concretă voinței generale ce reclamă oficializarea și garantarea lor pe cale etatică, ceea ce constituie însuși conținutul dreptului. Deci conținutul dreptului are o componentă dominantă prin sistemul normelor juridice, care va căpăta expresie exterioară prin forma dreptului care este legea⁹.

Importanța cunoașterii dreptului este o necesitate în primul rând pentru organul de elaborare a actelor normative, dar și a organului de aplicare a acestora. În egală măsură este necesar însă ca și fiecare membru al societății să acorde atenție cunoașterii și aplicării corecte a normele juridice, potrivit principiului „nemo censetur ignorare legem”.

Prin respectarea dreptul la informație, ca

in these with the principles of the Constitution and of the legal state.

The main purpose of the Legislative Council consists in advising the projects of the normative documents in order to systematize, unify and coordinate the entire legislation; at the same time, he keeps the official record of the Romanian legislation.

In its activity, the Legislative Council analysis the regulations suggested both from the viewpoint of the legality of the stipulated solutions, and of the legislative techniques and, according to art. 2, paragraph (2) of republished Law no. 73/1993, the institution presents every year to the Parliament a report on the developed activity.

2. The Necessity to Accomplish a Methodology in order to Elaborate the Normative Documents

2.1. Knowing and Redacting the Normative Documents

The life development in a society is governed by many rules imposed by the will of most of the society members who provide a social security climate, in frame of participating to the juridical circuit. This general will consists actually of the law essence, being officialised, transposed in behaviour norms and laws, becoming juridical will and protected by the state.

Although, what law, as a normative system, distinguishes from other normative social systems is actually this juridical quality of the social will. But law cannot remain in the will status because its precepts find their concretization in the ensemble of the laws that concretely express the general will that reclaims their formalization and guarantee in the state manner, fact that constitutes the law content. So the law content has a dominant component by the system of the juridical norms that will get an outside expression by the law form, namely by the law²⁴.

The importance of knowing the law is a necessity in the first place for the organ of elaborating the normative documents, but also for the organ that applies them. It is equally necessary for every society member to pay

drept fundamental al omului prevăzut la art. 31 din Constituția României, republicată, și asigurarea posibilității accesului la date și informații se creează cadrul necesar pentru o mai bună dezvoltare a spiritului uman, prin cunoașterea și exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale prevăzute de Constituție. Conținutul dreptului la informare este în continuă dezvoltare, dimensiunile sale fiind complexe și dinamice, garantând accesul prompt, exact și clar la orice informație de interes public.

În practică, trebuie să existe un permanent dialog între inițiatorii actelor normative și specialiștii însărcinați să-i ajute în dificila acțiune de „facere a legilor”. Specialiștii Consiliului Legislativ au sarcina de a sprijini membrii legislativului și ai guvernului în exercitarea funcției lor normative, intervenind „în amonte” de momentul „producerii” legislației. Consiliul Legislativ emite avize consultative care contribuie la securitatea juridică, sistematizarea și coerența edificiului legislativ, deoarece acestea se referă la chestiuni precum respectarea competențelor, armonia textului cu dreptul pozitiv existent, unitatea sa internă.

Redactarea legilor necesită cunoștințe și abilități juridice speciale, prin care o politică anume este transpusă într-un ansamblu coerent de norme. În afară de aceasta, redactorul are ca sarcină să facă astfel ca proiectul de lege să fie corelat cu celelalte texte normative, ca metodele pe care le utilizează să fie ușor de folosit și din punct de vedere juridic eficiente, iar formularea juridică să fie pertinentă și inteligibilă. Textul final al proiectului trebuie să reflecte în mod clar și exact imperativele legislative, comanda socială.

Conform cunoscutului jurist francez Leon Duguit, reprezentant al curentului solidarității sociale, regula de drept este „linia de conduită care se impune indivizilor în societate, respectul căreia este considerat la un moment dat de către o societate, ca o garanție a interesului comun și a cărei violare antrenează o reacție colectivă împotriva autorului acelei violări”.

attention to knowing and correctly applying the juridical norms, according to the „nemo censetur ignorare legem” principle.

By respecting the right to information, as a human basic right stipulated by art. 31 of the republished Romanian Constitution, and by providing the possibility to access data and information, we create the frame needed for a better development of the human spirit, by knowing and exerting the basic rights and liberties stipulated by the Constitution. The content of the right to information is permanently developing, its sizes being complex and dynamic, guaranteeing the prompt, exact and clear access to any information of public interest.

In practice, there must be a permanent dialogue between the initiators of the normative documents and the specialists who have to help them in the difficult action of “making the laws”. The specialists of the Legislative Council have to support the legislative members and the ones of the government in exerting their normative function, by interfering upstream before “producing” the legislation. The Legislative Council emits consultative notices that contribute to the juridical security, the systematization and the coherence of the legislative edifice because they refer to problems such as respecting the competences, the harmony of the text with the existent positive law, its internal unity.

Redacting the laws requires special juridical knowledge and abilities by means of which a certain policy is transposed in a coherent ensemble of norms. Beside that, the redactor has to correlate the law project to the other normative text so that the methods he uses to be easy to use and juridically efficient and the juridical wording must be pertinent and intelligible. The final text of the project must clearly and specifically reflect the legislative imperatives, the social order.

According to the famous French jurist Leon Duguit, representative of the social solidarity current, the law rule is “the behaviour line imposed to the individuals in the society, the respect granted at a certain time by a society as a guarantee of the common interest and whose

Totodată, începând cu data aderării, România are obligația de a aplica în totalitate acquis-ul comunitar, acest demers vizând două aspecte:

a) crearea cadrului juridic necesar aplicării directe a regulamentelor comunitare;

b) transpunerea directivelor comunitare.

Spre deosebire de perioada anterioară aderării, când și prevederile regulamentelor comunitare trebuiau transpuse, după aderare, în conformitate cu dispozițiile art. 249 alin.(2) din Tratatul instituind Comunitatea Europeană, regulamentele adoptate de instituțiile comunitare sunt obligatorii în toate elementele lor și sunt direct aplicabile în toate statele membre, fără să fie necesare măsuri prealabile de preluare, în dreptul național.

Astfel, regulamentele nu se mai transpun, ele producând efecte directe și prioritare în ordinea juridică a fiecărui stat membru din momentul intrării în vigoare, asemenea unei legi interne, fiind necesară asumarea acestora ca atare de către instituțiile competente în domeniile acestora de reglementare. Statelor membre le este interzisă orice acțiune legislativă prin intermediul căreia preiau în dreptul intern prevederi ale regulamentelor comunitare. Orice paralelism între norme naționale și dispozițiile unui regulament fiind interzis.

Este însă permisă, chiar recomandată, adoptarea de acte normative care contribuie la aplicarea efectivă a regulamentului (ex.: acte normative prin care este creată o autoritate prevăzută de un regulament, acte normative prin care este desemnată autoritatea care realizează o comunicare prevăzută de regulament, etc.).

În schimb, directiva este act comunitar cu caracter general, obligatoriu doar în ceea ce privește rezultatele urmărite, lăsând însă statelor membre destinate posibilitatea de a alege mijloacele în acest scop. Obligativitatea transunerii directivelor comunitare este prevăzută în art. 249 din Tratatul instituind Comunitatea Europeană prin care se prevede faptul că directiva este obligatorie pentru statele membre cărora le este adresată în ceea ce

violation trains a collective reaction against the author of that violation".

At the same time, starting with the accession date, Romania has the obligation to totally apply the community acquis, this approach referring to two aspects:

a) creating the juridical frame needed in order to directly apply the community regulations;

b) transposing the community directives.

Unlike the time period before accession, when the stipulations of the community regulations should also be transposed, after the accession, according to the stipulations of art. 249, paragraph (2) of the Treaty instituting the European Community, the regulations adopted by the community institutions are mandatory in all their elements and they are directly applicable in all the member states, without needing previous measures of taking over in the national law.

Therefore, the regulations do not transpose anymore, they only produce direct and priority effects in the juridical order of every member state since the validation of such an internal law, being needed their assumption as such by the institutions competent in their regulating fields. The member states are not allowed to accomplish legislative actions by means of which they take over in the internal law the stipulations of the community regulations. Any parallelism between the national norms and the stipulations of a regulation is forbidden.

But it is allowed, and even recommended, the adoption of the normative documents that contributes to the effective application of the regulation (for example: normative documents by means of which it is created an authority stipulated by a regulation, normative documents by means of which it is assigned the authority that accomplishes a communication stipulated by the regulation, etc.).

In exchange, the directive is a community document with a general feature that is mandatory only regarding the followed results, leaving to the addressee member states the possibility to choose the means in this purpose. The mandatory feature of transposing the community directives is stipulated in art. 249 of

privește rezultatul de atins, forma și metodele pentru obținerea acestuia rămânând la latitudinea statelor membre, însă indiferent de modalitatea aleasă, transpunerea trebuie să permită o aplicare efectivă a directivei. În cuprinsul fiecărei directive este prevăzut un articol prin care se instituie atât data intrării în vigoare a actului comunitar cât și termenul până la care statele membre au obligația să transmită Comisiei Europene actele de transpunere.

Însă la nivelul Uniunii Europene nu există metode și practici unitare care să reglementeze transpunerea directivelor comunitare în dreptul intern al statelor membre, ci fiecare stat membru utilizează propriile modele, derivate din tradițiile juridice proprii.

2.2 Inflația legislativă

Principiul cunoașterii legii este deseori pus la îndoială de practica unei legislații mult prea stufoase, care face ca toți cei interesați să întâmpine dificultăți deosebit de mari în procesul de depistare și stabilire a conținutului unui act normativ sau al unei dispoziții legale, în vigoare la data unui anumit eveniment. Putem afirma că legislația românească suferă, în condițiile în care numeroase acte normative importante sunt modificate în mod substanțial și repetat în decursul unei perioade scurte de timp, ceea ce face ca și aplicarea și respectarea ei să fie greoaie.

Ca exemplu de act normativ care a suferit numeroase intervenții legislative putem menționa Codul fiscal (Legea nr. 571/2003), **asupra căruia s-a intervenit până în prezent prin nu mai puțin de 62 acte normative, fără a fi republicat.** Un alt exemplu de act normativ, care datorită numeroaselor intervenții a trebuit să fie republicat este cel al Decretului Lege nr. 118/1990 care a **fost republicat de 6 ori până în prezent.**

Ritmul mediu anual, de peste 2000 de acte normative adoptate numai la nivelul Parlamentului și Guvernului, fără a lua în considerare și actele ministerelor sau altor organe ale administrației publice care sunt publicate în Partea I a Monitorului Oficial al României, ilustrează poate cel mai bine această situație.

the Treaty instituting the European Community by means of which it is stipulated the fact that the directive is mandatory for the member states to whom we address, regarding the result to be reached, and the form and the methods of obtaining it are at the latitude of the member states but, no matter the chosen way, the transposing must allow an effective application of the directive. In the content of each directive it is stipulated an article that instituted both the date of the validation of the community document and the term when the member states have the obligation to transmit to the European Committee the transposing documents.

But at the level of the European Union, there are no unitary practices and methods that could regulate the transposing of the community directives in the intern law of the member states, but each member state uses its own models derived from its own juridical traditions.

2.2 Legislative Inflation

The principle of knowing the law is often doubted by the practice of a much too bushy legislation that makes all the interested people meet extremely big difficulties during the process of tracking and establishing the content of a normative document or of a legal stipulation that is valid at the moment of a certain event. We may state that the Romanian legislation suffers, in the conditions when many important normative documents are substantially and repeatedly changed during a short lapse of time, fact that makes its appliance and respect difficult.

As an example of normative document that has suffered many legislative interventions, we can mention the Fiscal Code (Law no. 571/2003), **on which they interfered until present by not less than 62 normative documents, without being republished.** Another example of normative document that due to several interventions had to be republished is the one of the Law Decree no. 118/1990 that was **republished 6 times until present.**

The average yearly rhythm of more than 2000 normative documents adopted only at the Parliament and Government level, without considering the document of the ministries or of other organs of the public administration that are

Această situație este de natură să erodeze autoritatea legii, încrederea cetățeanului în norma de drept și să creeze o imagine externă nefavorabilă.

Este subliniat faptul că uneori adoptarea unui act normativ este impusă de noile realități social-politice și economice, însă spiritul de prudență în adoptarea unor astfel de intervenții legislative ar impune ca acestea să fie mai puțin numeroase, astfel încât norma de drept să fie cât mai constantă și pe cale de consecință mai bine cunoscută de cetățeni, fiind și mai ușor de aplicat în practică.

Ca exemplu, amintim Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 208/2008, care a fost publicată în Monitorul Oficial al României la data de 8 decembrie 2008, fiind **abrogată 3 zile mai târziu** prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 218/2008, publicată în data de 11 decembrie 2008.

În acest sens subliniem faptul că mai mult de o treime din actele normative adoptate au fost deja abrogate, iar marea majoritate a suferit una sau mai multe intervenții substanțiale de modificare ori completare.

Din păcate, de multe ori modificările sau chiar abrogările intervin la foarte scurt timp după adoptarea actelor normative inițiale, chiar în cursul aceluiași an și, uneori, în cursul aceleiași luni.

Un exemplu sugestiv în ceea ce privește modificarea într-un interval relativ scurt de timp a aceluiași act normativ este reprezentat de cazul **Legii nr. 486/2006** care a fost **modificată în decurs de mai puțin de 20 de zile prin 4 ordonanțe de urgență** ale Guvernului: OUG nr. 32/2007, nr. 37/2007, nr. 40/2007 și nr. 47/2007.

De asemenea, marea majoritate a articolelor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 105/2009, adoptată la data de 6 octombrie 2009 a fost declarată neconstituțională de Căminul Constituțional prin Decizia nr. 1629 din 3 decembrie 2009.

Situația prezentată este de natură să erodeze autoritatea legii, încrederea cetățeanului în norma de drept și să creeze o imagine externă nefavorabilă, care poate descuraja sau chiar

published in Part I of the Romanian Official Gazette, illustrates this situation maybe in the best manner.

This situation is able to erode the law authority, the citizen's confidence in the legal norm and to create an unfavourable external image.

It is emphasized the fact that the adoption of a normative document is sometimes imposed by the new social-political and economical realities, but the prudence spirit in adopting certain legislative interventions would impose them to be less numerous so that the legal norm is as constant as possible and, as a consequence, better known by the citizens, being also easier to apply in practice.

As an example, we mention the Urgent Ordinance of the Government no. 208/2008, that was published in the Romanian Official Gazette on December, 8th 2008, being **abrogated 3 days later** by the Urgent Ordinance of the Government no. 218/2008, published on December, 11th 2008.

In this sense we emphasize the fact that more than a third of the adopted normative documents were already abrogated and most of them have suffered one or several substantial interventions of changing or completion.

Unfortunately, many times the changes or even the abrogations interfere immediately after adopting the initial normative documents, even during the same year and sometimes during the same month.

A suggestive example regarding the change in a relative short lapse of time of the same normative document is represented by the case of **Law no. 486/2006** that was **changed in less than 20 days by 4 urgent ordinances** of the Government: UOG no. 32/2007, no. 37/2007, no. 40/2007 and no. 47/2007.

Also, most of the articles of the Urgent Ordinance of the Government no. 105/2009, adopted on October, 6th 2009 were declared as unconstitutional by the Constitutional Court by Decision no. 1629 since December, 3rd 2009.

The presented situation is able to erode the law authority, the citizen's confidence in the legal norm and to create an unfavourable external image that may discourage or even

îndepărta investitorii străini.

Această dinamică poate demonstra și o insuficientă elaborare a soluțiilor, o evaluare limitată a implicațiilor acestora, precum și o anumită ușurință în propunerea reglementării, o slabă conlucrare și corelare între departamente, mai ales când toate acestea se conjugă și cu unele aspecte de incoerență legislativă, manifestate prin soluții contradictorii cu privire la același tip de probleme, prin schimbarea frecventă și uneori precipitată a soluțiilor, prin reveniri la soluții inițiale abandonate, prin repunerea în aplicare a unor acte normative etc.

Acest ritm și această dezordine normativă creează numeroase prejucii pentru ansamblul actorilor societății: dezorientează cetățenii care își pierd reperele și nu au timp de a le afla pe cele noi, penalizează operatorii economici și prejudiciază atractivitatea firmelor naționale, ele descumpănesc autoritățile publice însărcinate cu aplicarea și pe judecătorii confrunțați fără încetare cu noi norme.

În Rapoartele anuale privind activitatea desfășurată pe care Consiliul Legislativ le prezintă în Parlamentul României s-a atras atenția asupra acestui fenomen îngrijorător, cel al „inflației legislative”, care poate oricând căpăta forma unei instabilități legislative sau, împrumutând terminologia franceză, al unei insecurități juridice.

În îndeplinirea atribuțiilor sale constituționale, Consiliul Legislativ este dator să sugereze și să propună și propune promovarea unor reglementări normative clare și precise, precum și să vegheze la păstrarea unei drepte și judicioase cumpene între principiul stabilității dreptului și acela al dinamicii acestuia, militând pentru restabilirea încrederii în norma de drept. Aceste obiective pot fi îndeplinite nu numai prin activitatea de avizare, pe fond, a proiectelor de acte normative, ci și prin eforturile ce trebuie depuse pentru stricta aplicare a normelor de tehnică legislativă, care urmăresc ca legea să fie clară și, deci, cât mai accesibilă cetățenilor, prin informatizarea legislației, prin întreaga activitate de evidență legislativă, care, toate, cumulate, permit cetățenilor, instituțiilor,

remove the foreign investors.

This dynamics may also prove an insufficient elaboration of the solutions, a limited evaluation of their implications and also a certain ease of suggesting the regulation, a weak cooperation and correlation between the departments, especially when they all conjugate with certain aspects of legislative incoherence manifested by contradictory solutions regarding the same type of problems, by the frequent and sometimes precipitated change of the solutions, by coming to the abandoned initial solutions, by reapplying certain normative documents etc.

This normative rhythm and mess create many prejudices to the ensemble of the society actors: confuses the citizens who lose their reference points and have no time to find out the new ones, penalise the economical operators and damage the attractiveness of the national firms, discourage the public authorities that have to achieve the application and the judges who permanently face new norms.

The Yearly Reports regarding the developed activity, that the Legislative Council presents in the Romanian Parliament, pointed out this concerning phenomenon of the “legislative inflation” that can get anytime the shape of a legislative instability or, by borrowing the French terminology, of a juridical insecurity.

In accomplishing its constitutional attributions, the Legislative Council has to suggest and he actually suggests the promotion of certain clear and specific normative regulations and also to supervise the keeping of a fair and judicious balance between the law stability principle and the one of its dynamics, militating for the reestablishment of the confidence in the legal norm. These objectives may be accomplished not only by the advising activity of the projects of normative documents, but also by the efforts that must be made for the strict application of the legislative technique norms that want the law to be clear, and thus as accessible as possible for the citizens, facts that, all cumulated, allow the citizens, the institutions, all the law users to handle easier the legislative labyrinth.

These difficulties are emphasized, becoming sometimes insurmountable if the

tuturor utilizatorilor dreptului să se descurce mai ușor în labirintul legislativ.

Aceste dificultăți se amplifică, devenind câteodată insurmontabile în situația în care cel interesat nu este un practician fervent și avizat al dreptului, ci este vorba de o persoană obișnuită care dorește să cunoască legislația care îi este aplicabilă.

2.3. Rolul Consiliului Legislativ în îmbunătățirea cadrului legislativ

Principiul securității juridice presupune ca dreptul să fie previzibil și ca soluțiile juridice să rămână relativ stabile. Luarea în considerare a exigenței securității juridice intră adesea în concurență cu principiul legalității, principiu esențial al dreptului public, chiar dacă cele două concepte se consolidează reciproc. Principiul legalității poate să aibă consecințe asupra securității juridice, în special în cazul anulării pe calea procedurii contencioase cu caracter retroactiv sau în ipotezele de schimbare jurisprudențială.

Perceperea integrală a prevederilor legale și regăsirea facilă a informației juridice de către toți elaboratorii și utilizatorii dreptului, în contextul apariției de noi reglementări, dar și în cazul intervențiilor legislative la care acestea sunt supuse în decursul timpului ca urmare a schimbărilor cu caracter politic, social, economic sau cultural ce apar în domeniul reglementat, nu ar fi posibilă fără ajutorul unei sistem de evidență a legislației, a unei baze de date legislative complete și precise, Consiliul Legislativ fiind organul care trebuie să aibă o privire de ansamblu și de amănunt asupra tuturor actelor normative ce reglementează sau au reglementat viața politică și socială a țării.

În acest sens, potrivit dispozițiilor art.79 din Constituția României, republicată, Consiliului Legislativ, ca organ consultativ de specialitate al Parlamentului, îi revine și obligația ținerii evidenței oficiale a legislației României și furnizării informației necesare desfășurării procesului legislativ, elaborând în acest sens Repertoriul legislației României – evidența oficială, ajuns în prezent la ediția a XIV-a (în curs de apariție), care cuprinde și o variantă *on-line* pusă la dispoziția publicului

interested person is not a fervent and approved law practitioner, but it is about a usual person wanting to know the legislation applicable to him.

2.3. The Role of the Legislative Council in Improving the Legislative Frame

The juridical security principle supposes the law to be predictable and the juridical solutions to stay relatively stable. The consideration of the juridical security exigency often competes with the legality principle an essential principle of the public law, even if the two concepts reinforce each other. The legality principle may have consequences on the juridical security, especially in case of the annulment by the contentious procedure having a retroactive feature or in the hypotheses of jurisprudential change.

The total perception of the legal stipulations and the easy retrieval of the juridical information by all the law elaborators and users, in the context of appearing new regulations, but also in case of the legislative interventions to which they are submitted during the time as a consequence of the political, social, economical or cultural changes appearing in the regulated field, would not be possible without the help of a recording system of the legislation, of a basis of complete and specific data basis, the Legislative Council being the organ that has to have an ensemble and detailed regard on all the normative documents that regulate or regulated the political and social life of the country.

In this sense, according to the stipulations of art.79 of the republished Romanian Constitution, the Legislative Council, as a consultative organ of specialty of the Parliament, also has the obligation to keep the official record of the Romanian legislation and of supplying the information needed for the development of the legislative process, elaborating in this sense the Repertoire of the Romanian legislation – the official record that got nowadays to the 14th edition (in progress of appearance) that also contains an *on-line* variant put at the disposition of the large public on the site www.clr.ro.

These attributions have as a basis the principle of existing in Romania only one official record of the legislation that could allow the exact knowledge of the juridical situation of

larg pe site-ul www.clr.ro.

Aceste atribuții au ca fundament principiul existenței în România a unei singure evidențe oficiale a legislației, care să permită cunoașterea exactă a situației juridice a fiecărui act normativ, la un moment istoric dat, asigurându-se astfel posibilitatea furnizării informațiilor „la zi” privind starea juridică a respectivului act.

În aceste adevărate „cărți de identitate” ale actelor normative se menționează, pe lângă intervențiile exprese suferite de actul normativ de-a lungul existenței sale (modificări, completări, abrogări, suspendări, prorogări de termene etc.), și alte date importante, respectiv trimiterile și contingentele cu alte reglementări, derogările, normele în alb, normele de republicare, ceea ce reprezintă un ajutor calificat și substanțial în vederea accesului la legislație de către cei interesați.

De asemenea, Consiliul Legislativ a fost mandatat prin art.150 alin.(2) al Constituției din 1991 (actualmente ca urmare a revizuirii devenit art. 154 alin. (4)) și prin art. 2 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 73/1993, republicată, să supună unui examen critic întreaga legislație în vigoare anterioară Constituției, pentru a stabili conformitatea acesteia cu prevederile și principiile legii fundamentale și să propună Parlamentului sau, după caz, Guvernului măsurile necesare în vederea eliminării cazurilor de neconstituționalitate și a punerii de acord a acestei legislații cu normele constituționale.

Activitatea de degrevare a ansamblului legislativ de actele normative anacronice, specifice fostului stat totalitar, care creau disfuncții legislative în procesul de democratizare și reformă instituțională socială și economică a fost realizată în linii mari de Consiliul Legislativ. Impactul cu noile dispoziții constituționale a impus un profund proces de asanare legislativă, realizată prin scoaterea din uz a actelor normative ce prezentau aspecte de contradictorialitate cu prevederile constituționale și, în același timp, adoptarea unor noi reglementări de natură a consacra juridic noile deziderate economico-

every normative document, at a certain time, providing thus the possibility of supplying the “daily” information regarding the juridical status of the respective document.

These real “identity cards” of the normative documents mention, beside the express interventions suffered by the normative document across its existence (changes, completions, abrogations, suspensions, term prorogations etc.), and other important dates, respectively the references and the contingences to other regulations, the derogations, the blank norms, the republishing norms, fact that represent a qualified and substantial help for the interested ones in accessing the legislation.

Also, the Legislative Council was mandated by art.150, paragraph (2) of the 1991 Constitution (currently as a consequence of the review that has become art. 154, paragraph (4)) and by art. 2, paragraph (1) letter e) of republished Law no. 73/1993, to submit to a critical exam the entire legislation valid before the Constitution, in order to establish its accordance to the stipulations and the principles of the basic law and to suggest to the Parliament or, depending on the case, to the Government the measures needed in order to remove the cases of unconstitutionality and of agreeing this legislation with the constitutional norms.

The activity of relieving the legislative ensemble of out-dated normative documents specific to the ex totalitarian state, that created legislative dysfunctions in the process of democratization and of a social and economical institutional reform was broadly accomplished by the Legislative Council. The impact with the new constitutional stipulations has imposed a deep process of legislative reclamation accomplished by disabling the normative documents that presented aspects contradictory to the constitutional stipulations and, at the same time, the adoption of certain new regulations able to juridically consecrate the new economical-social and political desiderata.

This process of legislative reclamation proved to be a “difficult and sustainable one whereas a series of normative documents considered as partially out-dated in relation to

sociale și politice.

Acest proces de asanare legislativă s-a dovedit a fi unul „dificil și de durată, întrucât o serie de acte normative considerate parțial anacronice în raport cu dispozițiile și spiritul noii Constituții nu au putut fi abrogate imediat, existând riscul creării unui vid legislativ” (S. Popescu – „Rolul juristului - redactor de legi în sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației românești armonizate cu legislația comunitară”, studiu publicat în „Buletinul de informare legislativă”, emis de Consiliul Legislativ, nr. 4/2004, pag. 5).

De multe ori, eliminarea din legislație a actelor contrare dispozițiilor constituționale a trebuit să se facă în paralel cu adoptate noi acte normative în respectivul domeniu, potrivit actualelor relații social-economice și politice din societatea românească.

Obiectul reexaminării legislației anterioare nu s-a limitat numai la stările de conflict și incompatibilități ale actelor legislative vechi în raport cu Constituția, ci și cu noile acte normative, emise ulterior Constituției.

În procesul de abrogare a actelor normative vechi, Consiliul Legislativ a colaborat cu ministerele și cu celelalte autorități publice interesate, care au transmis punctele lor de vedere în legătură cu menținerea sau abrogarea actelor normative

Prin mai multe abrogări succesive, propuse de Consiliul Legislativ, Guvernului sau Parlamentului, după caz, propuneri care s-au materializat în adoptarea unor acte prin care se declarau ca abrogate acte normative anterioare Constituției și care cuprindeau dispoziții contrare acesteia (H.G. nr. 735/1997, *Legea nr. 7/1998*, H.G. nr. 474/1999, H.G. nr. 475/1999, *Legea nr. 120/2000*, *Legea nr. 121/2000*, H.G. nr. 233/2004 și *Legea nr. 158/2004*), ansamblul legislativ a fost degrevat de acte normative anacronice, specifice fostului stat totalitar, care creau disfuncții în ansamblul legislativ și constituiau piedici în calea procesului de democratizare și reformă instituțională, socială și economică.

Activitatea de reexaminare a legislației

the stipulations and the spirit of the new Constitution could not be immediately abrogated because there was the risk of creating the legislative void” (S. Popescu – „The Jurist’s role – redacting laws in the systematization, unification and coordination of the Romanian legislation harmonized with the community legislation”, a study published in “The Legislative Information Bulletin”, emitted by the Legislative Council, no. 4/2004, page 5).

Many times, the removal from the legislation of the documents contrary to the constitutional stipulations had to be made at the same time with the adoption of the new normative documents in the respective field, according to the current social-economical and political relations of the Romanian society.

The object of the re-examination of the previous legislation was not limited only to the conflict statuses and to the incompatibilities of the old legislative documents in relation to the Constitution, but also to the new normative documents emitted after the Constitution.

In the process of abrogating the old normative documents, the Legislative Council has collaborated to the ministries and to the other interested public authorities that transmitted their viewpoints related to maintaining or abrogating the normative documents.

By many successive abrogations suggested by the Legislative Council to the Government or to the Parliament, depending on the case, suggestion that were materialized in the adoption of certain documents that abrogated normative documents before the Constitutions and that contained stipulations contrary to it (H.G. no. 735/1997, *Law no. 7/1998*, H.G. no. 474/1999, H.G. no. 475/1999, *Law no. 120/2000*, *Law no. 121/2000*, H.G. no. 233/2004 and *Law no. 158/2004*), the legislative ensemble was relieved by out-dated normative documents specific to the ex-totalitarian state, that created dysfunctions in the legislative ensemble and constituted obstacles in the road of the process of democratization and of institutional, social and economical reform.

The activity of re-examining the legislation is practically ended regarding the

este practic încheiată cât privește etapa abrogărilor globale masive a actelor normative contrare principiilor și prevederilor constituționale, fiind abrogate, până în prezent, ca urmare a demersurilor întreprinse de Consiliu, mii de acte normative ce au fost scoase din fondul activ al legislației, fiind trecute în fondul pasiv al acesteia.

Actualmente, în procente, legislația anterioară datei de 22 decembrie 1989 reprezintă sub 2% din actele normative în vigoare, procent ce poate fi socotit nesemnificativ, dacă luăm în considerare și obiectul de reglementare al actelor normative în cauză, cu excepția marilor coduri încă în vigoare, dar și acestea urmează să fie înlocuite, fiind cuprinse măsuri legislative în acest sens în programele legislative întocmite de Guvernul României (noile coduri civil și penal au fost deja adoptate, urmând să intre în vigoare la o dată ulterioară, dată la care se vor abroga vechile coduri, iar cele de procedură civilă și penală se află în stadiu avansat al procesului legislativ).

2.4. Necesitatea elaborării unei metodologii pentru elaborarea actelor normative

Elaborarea și redactarea unui proiect de act normativ constă în transpunerea în norme concrete a soluțiilor legislative preconizate, a ideilor ce vor forma fondul reglementării. După adoptarea proiectului, textul actului normativ reprezintă forma de exteriorizare a voinței legiuitorului, mijlocul de comunicare către cei care sunt obligați să o aplice și să o respecte.

Necesitatea îmbunătățirii și perfecționării elaborării legislației, adică redactarea de texte mai clare și mai simple, respectând bunele practici de tehnică legislativă, a fost recunoscută pe plan comunitar la cel mai înalt nivel politic încă de la Consiliul European de la Edinburgh (1992). Consiliul și Comisia Europeană au luat mai multe măsuri pentru a răspunde acestei necesități¹⁰. Aceasta a fost reafirmată prin Declarația nr. 39 privind calitatea redactării legislației comunitare, anexată Actului final al Tratatului de la Amsterdam. În urma acestei declarații, cele trei instituții care participă la procedura de adoptare a actelor comunitare, Parlamentul European,

stage of the massive global abrogations of the normative documents contrary to the constitutional principles and stipulations, being abrogated until nowadays as a consequences of the approaches achieved by the Council, thousands of normative documents that were removed from the active fund of the legislations, being moved to its passive fund.

Currently, regarding the percentage, the legislation before December, 22nd 1989 represents less than 2% of the valid normative documents, a percentage that can be considered as insignificant, if we also consider the regulating object of the normative documents in cause, excepting the big valid codes, but they also are to be replaced, being contained in this sense in the legislative programmes accomplished by the Romanian Government (the new civil and criminal codes were already adopted and they are to become valid at a subsequent date when the old codes are abrogated, and the ones of civil and criminal procedure are in an advanced stage of the legislative process).

2.4. The Necessity to Elaborate a Methodology for the Elaboration of the Normative Documents

The elaboration and the redaction of a project of a normative document consist of transposing in concrete norms the stipulated legislative solutions, the ideas that will form the regulation fund. After adopting the project, the text of the normative document represents the type of exteriorising the legislator's will, the means to communicate to the ones forced to apply and respect it.

The necessity to improve the elaboration of the legislation, namely to redact clearer and simpler texts, by respecting the good practices of legislative technique, was acknowledged on the community plan and at the highest political level since the Edinburgh European Council (1992). The European Council and Committee took several measures in order to respond to this necessity²⁵. It was restated by Declaration no. 39 regarding the quality of redacting the community legislation, annexed to the Final Document of the Amsterdam Treaty. After this declaration, the three institutions participating to the procedure

Consiliul European și Comisia Europeană, au adoptat, prin Acordul interinstituțional din 22 decembrie 1998¹¹, linii directoare comune care vizează îmbunătățirea calității redactării legislației comunitare.

Este necesar de menționat și adevărata inflație legislativă cunoscută de România începând cu anul 1990, numărul de acte adoptate fiind în creștere permanentă, așa cum rezultă și din tabelul de mai jos¹², unde sunt prezentate doar legile, ordonanțe adoptate de Guvern (atât cele de urgență, cât și cele simple), precum și hotărârile Guvernului, fără a lua în calcul alte acte normative emise de autoritățile administrației publice centrale sau locale (ministere, autorități administrative autonome și altele asemenea).

Anul adop-tării	Legi	Ordonanțe de urgență ale Guvernului	Ordonanțe ale Guvernului	Hotărâri ale Guvernului
1990	42	-	-	1367
1991	82	-	-	859
1992	130	1	28	861
1993	95	2	27	796
1994	146	2	70	981
1995	139	2	45	1105
1996	142	13	44	1567
1997	221	93	70	950
1998	261	72	131	997
1999	210	219	120	1076
2000	233	300	138	1399
2001	796	195	88	1366
2002	683	209	73	1602
2003	609	127	95	1627
2004	602	142	94	2461
2005	415	210	55	1883
2006	517	136	64	1919
2007	388	158	47	1588
2008	308	230	28	1721
2009	391	117	27	1635
2010 (până la 31.03)	67	25	14	266

Textele normative sunt însă modificate fără încetare, multiplicând insecuritatea juridică a cetățeanului. Modificările devin din ce în ce mai speciale, rămân adesea parțiale, neabrogându-se întotdeauna în mod expres dispozițiile perimate. Care beneficiar nu a cerut simplificarea legislației fiscale sau sociale în fața căreia cetățeanul, cu excepția

of adopting the community documents, the European Parliament, the European Council and the European Committee have adopted by the Inter-institutional Agreement since December, 22nd 1998²⁶, common directing lines referring to the improvement of the quality of redacting the community legislation.

We also need to mention the real legislative inflation known by Romania starting with the year 1990, the number of the adopted documents being in a permanent increase, as it results from the table below²⁷ that presents only the laws, the ordinances adopted by the Government (both the urgent, and the simple ones), and also the Government decisions, without considering other normative documents emitted by the authorities of the central or local public administration (ministries, autonomous administrative authorities and others like these).

Year of the adoption	Laws	Urgent Ordinances of the Government	Ordinances of the Government	Decisions of the Government
1990	42	-	-	1367
1991	82	-	-	859
1992	130	1	28	861
1993	95	2	27	796
1994	146	2	70	981
1995	139	2	45	1105
1996	142	13	44	1567
1997	221	93	70	950
1998	261	72	131	997
1999	210	219	120	1076
2000	233	300	138	1399
2001	796	195	88	1366
2002	683	209	73	1602
2003	609	127	95	1627
2004	602	142	94	2461
2005	415	210	55	1883
2006	517	136	64	1919
2007	388	158	47	1588
2008	308	230	28	1721
2009	391	117	27	1635
2010 (until 31.03)	67	25	14	266

But the normative texts are permanently changed, by multiplying the citizen's juridical insecurity. The changes become more and more special, but they often remain partial, and they do not always expressly abrogate the stale

profesionistului din domeniul dreptului, se găsește total dezarmat, închis într-un univers kafkian?! La această abundență de norme se adaugă, pe de altă parte, complexitatea sa. Simplitatea, claritatea și calitatea tehnică nu mai sunt caracteristicile principale ale dreptului contemporan. Viața cetățenilor este din ce în ce mai normată, regulile generale sunt adesea lăsate deoparte în favoarea celor detaliate¹³.

Desigur, forma regulii de drept poate împiedica cetățeanul să aibă o înțelegere reală asupra textului. Totodată, norma juridică nu poate fi accesibilă cu ușurință din cauza inflației textelor și a modificărilor succesive făcute de legiuitor. Claritatea actului normativ impune coerența textelor unele cu altele. În acest scop, prezentarea legislației într-un ansamblu organizat, construit după un plan de ansamblu sistematic, este indispensabilă.

Aceste aspecte evidențiază încă odată necesitatea elaborării unei metodologii privind elaborarea unitară a actelor normative care ar duce la mai bună legiferare și implicit la o mai bună aplicarea normelor de drept.

3. Concluzii

Transformarea și promovarea intereselor sociale fundamentale ca voință general obligatorie are loc, de regulă, pe calea activității normative a organelor statului. Această trecere de la social la drept se realizează cu ajutorul unei procedee speciale constituite într-o tehnică proprie numită legislativă sau juridică. Astfel spus, activitatea de consacrare legislativă a intereselor sociale cele mai generale, precum și modul de realizare a acestei operațiuni de face în mod științific în temeiul unor principii ce vizează conținutul, forma și modul de reglementare.

Pentru ca legile să fie înțelese mai bine și să fie mai corect puse în practică, aplicate și respectate, este esențial să se vegheze asupra calității redacționale și acest lucru se poate realiza doar prin respectarea cu strictețe a regulilor de tehnică legislativă.

Realizarea unei metodologii privind elaborarea unitară a actelor normative are ca

stipulations. Which beneficiary did not asked for the simplification of the fiscal or social legislation in front of which the citizen, except for the professional in the law field, is totally vulnerable, closed in a Kafka universe?! To this abundance of norms, we add, on the other hand, its complexity. The simplicity, the clarity and the technical quality are not the main features of the contemporary law anymore. The citizen's life is fuller of norms, the general rules are often left aside in favour of the detailed ones²⁸.

Indeed, the form of the law rule may stop the citizen from really understanding the text. At the same time, the juridical norm cannot be easily accessed because of the inflation of the texts and of the successive changes made by the legislator. The clarity of the normative document imposes the mutual coherence of the texts. In this purpose, the presentation of the legislation in an organized ensemble built on a plan of a systematic ensemble is indispensable

These aspects highlight again the necessity to elaborate a methodology regarding the unitary elaboration of the normative documents that would lead to a better enactment of the legal norms.

3. Conclusions

The transformation and the promotion of the basic social interests as a generally mandatory will usually take place on the road of the normative activity of the state organs. This movement from the social feature to the legal one is accomplished by means of a special procedures consisting of its own technique called legislative or juridical. In other words, the activity of legislative consecration of the most general social interests, and also the way of accomplishing this operation is scientifically achieved basing on certain principles that refer to the content, the shape and the regulation manner.

For the laws to be better understood and more correctly put in practice, applied and respected, it is essential to supervise the redacting quality and this may be accomplished only by strictly respecting the rules of the

scop îmbunătățirea calității actelor normative și a modului lor de redactare în mod unitar, asigurându-se astfel sistem legislativ de calitate și stabil. Aceasta ar trebui concepută ca un ghid practic, un instrument care ar putea fi folosit de către toți participanții la redactarea proiectelor de acte normative, urmând a servi ca sursă de inspirație pentru redactarea oricărui act al instituțiilor administrației publice. În acest sens s-a procedat și în alte state, în special cele francofone, dintre care amintim doar Franța¹⁴ și Belgia¹⁵.

O astfel de metodologie este necesar a fi folosită coroborat cu actele normative care se referă la aspecte de tehnică legislativă sau care reglementează procedurile pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de acte normative (Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Hotărârea Guvernului nr. 561/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/ aprobării, Hotărârea Guvernului nr. 775/2005 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice la nivel central etc.).

Bibliografie

Batselén D., *Initiation a la rédaction des textes législatifs, réglementaires et administratifs*, Ed. Bruylant, Bruxelles, 2008

Chevallier, J., *Etat de droit, în Dictionnaire encyclopedique et de sociologie du droit*, Deuxieme edition, sous la direction d' André Jean Arnaud, L.G.D.J., Paris, 1993

Conseil d'Etat – *Publication et entrée en vigueur des lois et de certains actes administratifs*, La Documentation française, 2001

Conseil d'Etat – *Code de légistique. Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires*, Ed. resp. R. Andersen, Bruxelles, 2008

Cornu, G., *Linguistique juridique*, 3-e édition,

legislative technique.

The accomplishment of a methodology regarding the unitary elaboration of the normative documents wants to improve the quality of the normative documents and of their way of unitary redaction, providing thus a qualitative and stable legislative system. This should be conceived as a practical guide, a tool that could be used by all the participants to the redaction of the projects of normative documents and it will serve then as an inspirational source for the redaction of any other document of the institutions of the public administration. It was the same for other states, especially for the francophone ones, between which we only mention France²⁹ and Belgium³⁰.

Such a methodology needed to be used in a corroborated way to the normative documents referring to aspects of legislative technique or that regulate the procedures for elaborating, advising and presenting the projects of the normative documents (Law no. 24/2000 regarding the norms of legislative technique for the elaboration of the normative documents, with the subsequent changes and completions, Governmental Decision no. 561/2009 for the approval of the Regulation regarding the procedures, at the Government level, for elaborating, advising and presenting the projects of public policies, of normative documents and also of other documents, in order to be adopted/approved, Governmental Decision no. 775/2005 for approving the Regulation regarding the procedures of elaborating, monitoring and evaluating the public policies at the central level etc.).

Bibliography

Batselén D., *Initiation a la rédaction des textes législatifs, réglementaires et administratifs*, Bruylant Press, Bruxelles, 2008

Chevallier, J., *Etat de droit, în Dictionnaire encyclopedique et de sociologie du droit*, Deuxieme edition, sous la direction d' André Jean Arnaud, L.G.D.J., Paris, 1993

Conseil d'Etat – *Publication et entrée en vigueur des lois et de certains actes administratifs*, La

- Paris, Montchrestien, 2005
- Coteanu, I.**, *Stilistica funcțională a limbii române*, București, Editura Academiei, 1973
- Deaconu, Ș.**, *Metodologie juridică. Curs practic pentru studenți*, București Editura Hamangiu, 2006
- Deleanu I, Iovan M.**, *Introducerea în teoria generală a dreptului*, „Vasile Goldiș” University Press, Arad 2002
- Gény, F.** *La technique législative dans la codification civile moderne*, Paris, A. Rousseau, 1904
- Hanga, V.**, *Dreptul și tehnica juridică*, București, Lumina Lex, 2000
- Kelsen, H.**, *Doctrina pură a dreptului*, Editura Humanitas, București, 2000
- Mazilu, D.**, *Teoria generală a dreptului*, Editura All Beck, București 1999
- Miculescu, P.**, *Statul de drept*, Ed. Lumina lex, București 1998
- Moroianu Zlătescu, I.**, *Instituțiile europene și drepturile omului*, IRDO, București, 2008
- Moroianu Zlătescu, I.**, *Protecția juridică a drepturilor omului*, SNSPA și IRDO, București, IRDO, 1997
- Moroianu Zlătescu, I.**, *Drepturile omului un sistem în evoluție*, IRDO, București, 2007
- Mrejeru, I.**, *Tehnica legislativă*, București, Editura Academiei, 1979
- Muraru, I., Tănăsescu, E.S.**, coordonatori, *Constituția României. Comentariu pe articole*, C.H. Beck, București, 2008
- Popa, N., Eremia, M.C., Cristea, S.**, *Teoria Generală a Dreptului*, Ediția 2, Ed. All Beck, București, 2005
- Poenaru, T.**, *Legistică formală*, București, Editura Era, 1999
- Popescu S., Țăndăreanu V.**, *Probleme actuale ale tehnicii legislative*, București, Editura Lumina Lex, 2003
- Popescu S., Ciora C., Țăndăreanu V.**, *Aspecte practice de tehnică și evidență legislativă*, Editura Monitorul Oficial, București, 2008
- Repertoriul legislației României** -Ediție oficială- Ed. Lumina Lex, București, 1997 – 2006, și Ed. Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, București, 2007 și 2008
- Schnapp I.** *Reforma tehnicii legislative*, Documentation française, 2001
- Conseil d’Etat – Code de légistique. Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires**, Ed. resp. R. Andersen, Bruxelles, 2008
- Cornu, G.**, *Linguistique juridique*, 3-e édition, Paris, Montchrestien, 2005
- Coteanu, I.**, *Functional Stylistics of the Romanian Language*, Bucharest, Academy Press, 1973
- Deaconu, Ș.**, *Juridical Methodology. Practical Course for Students*, Bucharest, Hamangiu Press, 2006
- Deleanu I, Iovan M.**, *Introduction in Law General Theory*, „Vasile Goldiș” University Press, Arad 2002
- Gény, F.** *La technique législative dans la codification civile moderne*, Paris, A. Rousseau, 1904
- Hanga, V.**, *Juridical Law and Technique*, Bucharest, Lumina Lex, 2000
- Kelsen, H.**, *Pure Law Doctrine*, Humanitas Press, Bucharest, 2000
- Mazilu, D.**, *General Law Theory*, All Beck Press, Bucharest, 1999
- Miculescu, P.**, *Legal State*, Lumina lex Press, Bucharest 1998
- Moroianu Zlătescu, I.**, *European Institutions and Human Rights*, IRDO, Bucharest, 2008
- Moroianu Zlătescu, I.**, *Juridical Protection of Human Rights*, SNSPA and IRDO, Bucharest, IRDO, 1997
- Moroianu Zlătescu, I.**, *Human Rights, an Evolving System*, IRDO, Bucharest, 2007
- Mrejeru, I.**, *Legislative Technique*, Bucharest, Academy Press, 1979
- Muraru, I., Tănăsescu, E.S.**, coordinators, *Romanian Constitution. Commenting the Articles*, C.H. Beck, Bucharest, 2008
- Popa, N., Eremia, M.C., Cristea, S.**, *General Law Theory*, 2nd Edition, All Beck Press, Bucharest, 2005
- Poenaru, T.**, *Formal Laws*, Bucharest, Era Press, 1999
- Popescu S., Țăndăreanu V.**, *Current Problems of Legislative Technique*, Bucharest, Lumina Lex Press, 2003
- Popescu S., Ciora C., Țăndăreanu V.**, *Practical Aspects of Legislative Technique and Record*, Official Gazette Press, Bucharest, 2008
- Repertoire of the Romanian Legislation** –Official Edition- Lumina Lex Press, Bucharest, 1997 – 2006, and “Official Gazette” Autonomous Overhead Press,

București, Monitorul Oficial, 1946

Văllimărescu A. *Studiu asupra raporturilor dreptului cu celelalte discipline*, Editat de Al. Th. Doicescu, București, 1929

Vida I. *Legistică formală. Introducere în tehnica și procedura legislativă*, Ediția a III-a revizuită și completată, București, Lumina Lex, 2006

Zlătescu V.D. și colaboratorii, *Dreptul românesc contemporan - evoluție și perspective*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1977

Zlătescu V.D. *Teoria marilor sisteme contemporane de drept. Curs*, București, Universitatea Athenaeum, 1992

Zlătescu V.D. *Introducere în legistica formală*, București, Editura Rompit, 1995

Zlătescu V.D. *Introducere în legistica formală: tehnica legislativă*, București, Editura Oscar Print, 1996;

www.clr.ro – site-ul Consiliului Legislativ

www.irdo.ro – site-ul Institutului Român pentru Drepturile Omului

www.dae.gov.ro/ - site-ul Departamentului pentru afaceri europene din România

www.europa.eu/ - Site-ul oficial al Uniunii Europene

www.infoeuropa.ro – Infoeuropa

www.ier.ro – Institutul European în România

www.senat.fr – Senatul Franței

www.legisfrance.gouv.fr – site-ul serviciului public de legislație din Franța

<http://www.touteleurope.fr/> - Centrul de reflecție Toute l'Europe

http://www.juradmin.eu/fr/home_fr.html - Siteul Asociației Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor

Administrative Supreme din Uniunea Europeană

<http://www.conseil-etat.fr/cde/> - Site-ul Consiliului de Stat din Franța

<http://www.raadvst-consetat.be/> - Site-ul

Consiliului de Stat din Belgia

Bucharest, 2007 and 2008

Schnapp I. *Reform of the Legislative Technique*, Bucharest, Official Gazette, 1946

Văllimărescu A. *Study on the Reports of the Law to other Subjects*, Edited by Al. Th. Doicescu, Bucharest, 1929

Vida I. *Formal Laws. Introduction in Legislative Technique and Procedure*, 3rd Edition, reviewed and completed, Bucharest, Lumina Lex, 2006

Zlătescu V.D. and collaborators, *Contemporary Romanian Law- Evolution and Perspectives*, Bucharest, Scientific and Encyclopaedic Press, 1977

Zlătescu V.D. *Theory of the Big Law Contemporary Systems. Course*, Bucharest, Athenaeum University, 1992

Zlătescu V.D. *Introduction in Formal Laws*, Bucharest, Rompit Press, 1995

Zlătescu V.D. *Introduction in Formal Laws: Legislative Technique*, Bucharest, Oscar Print Press, 1996;

www.clr.ro – site of the Legislative Council

www.irdo.ro – site of the Romanian Institute for Human Rights

www.dae.gov.ro/ - site of the Department for European Affairs in Romania

www.europa.eu/ - official site of the European Union

www.infoeuropa.ro – Info-Europe

www.ier.ro – European Institute in Romania

www.senat.fr – French Senate

www.legisfrance.gouv.fr – site of the public legislation service in France

<http://www.touteleurope.fr/> - Toute l'Europe Reflection Centre

http://www.juradmin.eu/fr/home_fr.html - Site of

The Association of the State Councils and of the

Supreme Administrative Jurisdictions in the

European Union

<http://www.conseil-etat.fr/cde/> - Site of the State Council in France

<http://www.raadvst-consetat.be/> - Site of the State Council in Belgium

¹ N. Popa, *Teoria generală a dreptului*, Ed. Actami, București, 1994, p. 21.

² R. I. Motica, Gh. Mihai, *Teoria generală a dreptului*, Ed. All Beck, București, 2001, p. 24.

³ T. Ionașcu, E. A. Barasch, *Contribuții la studiul metodei de cercetare științifică în domeniul dreptului*, *Revista Studii și cercetări juridice*, nr. 2/1965; N. Popa, op. cit.; N. Popa, A. Răducanu, *Quelques considerations sur la notion de la méthodologie juridique*, *Analele Universității București, seria Drept*, nr. 2/1983; A. M. Naschitz, *Tehnica legislativă și metodologia în drept*, *Revista Studii și cercetări juridice*, nr. 1/1968; M. Manolescu, *Știința dreptului și artele juridice*, Ed.

Continent XXI, București, 1993; S. Popescu, D. Iliescu, Problemele actuale ale metodologiei juridice, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1979; I. Ceterchi, I. Craiovan, Introducere în teoria generală a dreptului, Ed. ALL, București, 1993; I. Craiovan, Metodologie juridică, Ed. Universul juridic, București, 2005.

⁴ M. Manolescu, Știința dreptului..., p. 28.

⁵ Idem.

⁶ N. Popa, A. Răducanu, op. cit., p. 34.

⁷ Victor Dan Zlătescu - Introducere în legistica formală, București, Editura Rompit, 1995, p. 13

⁸ Jean-Claude Piris, Director general al Serviciului juridic al Consiliului Uniunii Europene – Union européenne: comment rédiger une législation de qualité dans 20 langues et pour 25 Etats membres, în Revue du droit public, nr.2/2005, p.476

⁹ A se vedea în acest sens și H. Kelsen, Doctrina pură a dreptului, Editura Humanitas, București, 2000, p. 340 și urm.

¹⁰ Consiliu: Rezoluția din 8 iunie 1993 privind calitatea redactării legislației comunitare (JO C166, 17.6.1993, p. 1); Comisia: Linii directoare generale pentru politica legislativă, document SEC(1995) 2255/7 din 18 ianuarie 1996

¹¹ Acord interinstituțional din 22 decembrie 1998 privind liniile directoare comune referitoare la calitatea redactării legislației comunitare (JO C 73, 17.3.1999, p. 1)

¹² Datele din tabel cuprind actele adoptate până la 31 martie 2010, sursa fiind baza de date a Camerei Deputaților, prin raportare la ultimul număr al actelor

¹³ S. Popescu, C. Ciora, V. Țândăreanu, Aspecte practice de tehnică și evidență legislativă, Editura Monitorul Oficial, București 2008, p. 21 și urm.

¹⁴ A se vedea „Guide pour l’elaboration des textes législatifs et réglementaires” disponibil la adresa de internet http://www.legifrance.gouv.fr/html/Guide_legistique/guide_leg.pdf

¹⁵ A se vedea Conseil d’Etat – Code de légistique. Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires, Ed. resp. R. Andersen, Bruxelles, 2008, precum și D. Batselén, Initiation a la rédaction des textes législatifs, réglementaires et administratifs, Ed. Bruylant, Bruxelles, 2008

¹⁶ N. Popa, General Law Theory, Actami Press, Bucharest, 1994, p. 21.

¹⁷ R. I. Motica, Gh. Mihai, General Law Theory, All Beck Press, Bucharest, 2001, p. 24.

¹⁸ T. Ionașcu, E. A. Barasch, Contributions to the Study of the Scientific Research Method in Law Field, Juridical Studies and Researches Review, no. 2/1965; N. Popa, op. cit.; N. Popa, A. Răducanu, Quelques considerations sur la notion de la méthodologie juridique, Annals of the University of Bucharest, Law series, no. 2/1983; A. M. Naschitz, Legislative Technique and Law Methodology, Juridical Studies and Researches Review, no. 1/1968; M. Manolescu, Law Science and Juridical Arts, Continent XXI Press, Bucharest, 1993; S. Popescu, D. Iliescu, Current Problems of the Juridical Methodology, Scientific and Encyclopaedic Press, Bucharest, 1979; I. Ceterchi, I. Craiovan, Introduction in General Law Theory, ALL Press, Bucharest, 1993; I. Craiovan, Juridical Methodology, Juridical Universe Press, Bucharest, 2005.

¹⁹ M. Manolescu, Law Science..., p. 28.

²⁰ Idem.

²¹ N. Popa, A. Răducanu, op. cit., p. 34.

²² Victor Dan Zlătescu – Introduction in Formal Laws, Bucharest, Rompit Press, 1995, p. 13

²³ Jean-Claude Piris, General Executive of the Juridical Service of the European Union Council– Union européenne: comment rédiger une législation de qualité dans 20 langues et pour 25 Etats membres, în Revue du droit public, no.2/2005, p.476

²⁴ In this sense, see also H. Kelsen, Pure Law Doctrine, Humanitas Press, Bucharest, 2000, p. 340 and the following ones.

²⁵ Council: Resolution since June, 8th 1993 regarding the quality of redacting the community legislation (JO C166, 17.6.1993, p. 1); Committee: General Directing Lines for Legislative Politics, document SEC(1995) 2255/7 since January, 18th 1996

²⁶ Inter-institutional Agreement since December, 22nd 1998 regarding the common directing lines referring to the quality of redacting the community legislation (JO C 73, 17.3.1999, p. 1)

²⁷ The data in the table contain the documents adopted until March, 31st 2010, the basic source being the database of the Chamber of Deputies, in relation to the last number of the documents

²⁸ S. Popescu, C. Ciora, V. Țândăreanu, Practical Aspects of Legislative Technique and Record, Official Gazette Press, Bucharest 2008, p. 21 and the following ones.

²⁹ See „Guide pour l’elaboration des textes législatifs et réglementaires” available on the internet at http://www.legifrance.gouv.fr/html/Guide_legistique/guide_leg.pdf

³⁰ See Conseil d’Etat – Code de légistique. Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires, Ed. resp. R. Andersen, Bruxelles, 2008, and also D. Batselén, Initiation a la rédaction des textes législatifs, réglementaires et administratifs, Bruylant Press, Bruxelles, 2008